

KUR'AN-I KERİM'E GÖRE YAŞAYALIM!*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh!..

Cumanız mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Allah nice cumalara, mutlu, mübarek, güzel günlere sizleri sevdiklerinizle beraber sıhhat ve afiyetle, devlet ve saadetle eriştirsın...

a. Zamane Müslümanlığı

Dinimizi biz kendimiz tayin edecek değiliz. Allah-u Teâlâ Hazretleri, el-hamdü lillâh bize Peygamber göndermiş. Peygamber Efendimiz'e nâzil eylemiş Kur'an-ı Kerîm'i...

Kur'an-ı Kerîm'de Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emirleri, yasakları var. Tabi biz Kur'an-ı Kerim'i okuduğumuz, öğrendiğimiz, dinlediğimiz müddetçe, dinimizi ana kaynağından en sağlam şekilde öğrenmiş oluyoruz.

El-hamdü lillâh, elimizde yazılı, gayet güzel muhafaza edilmiş, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin vahy-i ilâhîsi, kelâm-ı kadîmi Mushaf-ı Şerif, Kur'an-ı Kerîm var.

Şimdi biz kendi aklımıza göre, kendi keyfimize göre bir din düşünürsek, şu şöyle olsun, bu böyle olsun dersek; bu olmaz. Tarih boyunca insanlar, zaman zaman böyle yapmışlar.

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Kendi kafalarından, kendi akıllarından, kendi keyiflerinden, o devirdeki kendi sakat, ilkel düşüncelerinden bir şeyler ortaya koymuşlar ama, iyi olmamış tabii. Şimdi onlara gülüyoruz biz... Onların o inançlarına, tapındıklarına bakıyoruz, mantıklarına bakıyoruz, fikirlerine bakıyoruz; fevkalâde kusurlu görüyoruz.

El-hamdü lillâh, Kur'an-ı Kerîm'in ne kadar mantıklı olduğu, ne kadar ilimle beraber, ilimle dopdolu olduğu gün gibi aşikâr... Böyle bilimler akademisine üye olmuş, yabancı başka dinlere mensub insanlar Kur'an-ı Kerîm'i inceledikleri zaman, bunun ne kadar muazzam bir ilim hazinesi olduğunu görüp imana geliyorlar, müslüman oluyorlar. İsimler var, bu hususta misaller var. Böyle, Fransız İlimler Akademisi'ne mensup profesörler var, filozoflar var... Gayet net bir şekilde cümle cihan halkının bildiği, bilenlerin de kelime-i şهادet getirip İslâm'a girdiği bir husus...

Fakat biz müslümanlar, Yirminci Yüzyıl'da Türkiye'de yaşayan müslüman kardeşlerimiz, kendi kendimize töreden gelen, kulaktan dolma bilgiler var; bu bilgilerle bir İslâmî anlayışımız var. Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir. Tamam, ayet-i kerimede de öyle buyruluyor; Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir. Allah affeder. Eder ama neleri affeder, ne zaman affeder, ne zaman affetmez?.. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kulunun ibadetine ihtiyacı yoktur; elbette, çok doğru, tamam. Allah'ın kula ihtiyacı yok; kulun Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz iftikar ve ihtiyacı var.

Bunların hepsi güzel ama, çıkan sonuçlar yanlış. Bakıyorsunuz adam bu fikirlere dayanarak, “Allah Gafûr’dur, Rahîm’dir...” diyerek günaha dalıyor. “Allah’ın bizim ibadetimize ihtiyacı yoktur!” diye, ibadetleri ihmal ediyor. Halbuki, Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ibadetleri yapmamızı buyurmuş Kur’an-ı Kerîm’de ve bunların nice nice hikmetleri, faydaları, güzellikleri var. Herkes hayran, cümle cihan halkı hayran...

Şimdi onun için, biz müslümanlıkta kendimizi zaman zaman irdelememiz lazım! Kendimizi kontrol etmemiz lazım, yoklamamız lazım! Düşüncelerimizi şöyle bir adalet terazisinde tartmamız lazım, ilim irfan ölçülerine göre denememiz lazım:

“—Acaba benim İslâmî inancım doğru mu?.. Acaba benim yaşayışım Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasına uygun mu?.. Acaba benim yaptığım işler, dinimizin, İslâm’ın ana esaslarına münasib, uygun düşüyor mu?” diye bunları zaman zaman sormamız lazım!

Bir usta duvar örerken, ölçülmüş, biçilmiş yere şöyle bir çubuk çakıyor. Oradan bir ipi alıyor, bu tarafa doğru geriyor, öteki noktanın arasına... Tuğlaları o ipe göre diziyor. Tuğlalar muntazam oluyor. Gayet muntazam oluyor. Bu da yetmiyor; bir de yukarıdan aşağıya çekül dediğimiz bir ağırlıkla, ipin ucunda bir ağırlık var, onunla da yukarıdan aşağı doğru ölçüyor. Hem soldan sağa, hem yukarıdan aşağıya doğruluğunu iple böyle tesbit ediyor. Bir yere, ölçüye, istikamete bakıyor, tuğla biraz ilerideyse “Küt küt...”

vuruyor. “Tak tak tak...” ses geliyor. Onu yerleştiriyor. Biraz geriye alıyor, biraz ileriye alıyor, ayarlıyor.

Dođru, tamam!. Bu tuđla duvarı böyle yapmazsak, duvar eđri bűđrű olur, yamuk olur, hatta yıkılır. Duvarı paldır kűldűr yıkılır. Neden?.. Çűnkű dođru dűzgűn yapılmadı, en űste koyulan tuđla biraz kaydı, biraz kaydı. Ađırlık merkezi hesaplanmadı, duvar yıkıldı.

Onun için, din de bizim aklımızın, mantıđımızın, keyfimizin oyuncađı deđil. Dinimizin kaynađı Kur’an-ı Kerim; bir... Peygamber Efendimizin sűnnet-i seniyye-i nebeviyyesi; iki... Tabi buna dayalı olarak ulemamızın çok gűzel çalıřmaları var. Bilimsel alıřmaları var. Akademik gűzel çalıřmaları var. Bunlara dayanarak meseleleri açıklamaları, yorumlamaları var... Ne kadar gűzel çalıřmalar yapmıřlar. Ne kadar muhteřem bűyűk eserler ortaya koymuřlar.

Bugűn műslűman olan Avrupalılardan bir tanesi diyor ki,

“—Sizin çok bűyűk alimleriniz yetiřmiř. Ben řimdi onlardan falancanın eserini çok bűyűk hayranlıkla okuyorum. Bunları okuyun! Çok yűksek řahsiyetler, dahiler yetiřmiř. Anlařılan eski devirde dahiler, din adamı oluyordu; o zaman din yűkseliyordu. řimdi dahi olanlar becerikli olanlar, tahsilde yűksek bařarı sađlayanlar, hemen daha çok para kazanacađım diye, para getirir diye bařka mesleklere kayıyorlar, din ilimlerine meyletmiyorlar. Bu eski hazinelerden istifade etmek lazım!” diyor.

Şimdi bütün bunların, bu kadar sözün özeti: Evet biz müslümanız, el-hamdü lillâh müslümanız ama, bizim müslümanlığımız acaba müslümanlığın ta kendisi mi?.. Duru müslümanlık mı, has-halis müslümanlık mı, tertemiz müslümanlık mı, safi müslümanlık mı?.. Bunu ölçmemiz lâzım, bunu düşünmemiz lâzım! Kur'an-ı Kerîm'i okumamız lazım, Peygamber Efendimiz'in hayatına bakmamız lazım!..”

Tabii Peygamber Efendimiz SAS'in her şeyi bizim için örnek de, sahabe-i kirâmın hayatı da örnek. Onlar da Rasûlüllah'tan, Peygamber SAS'den bizzat görerek, yanında yetişmiş olduklarından, bilgileri oradan aldıkları için, onlar da bizim için çok önemli oluyor.

Bakın mesela; bizim neşriyatımızdan çok sevdiğim bir neşriyat var, Abdullah ibn-i Mübârek Hazretleri'nin ruhu şâd olsun, mekânı cennet olsun, Allah şefaatine erdirdin; büyük hadis alimi, her bakımdan büyük bir alim, örnek bir insan. Onun *Kitâbü'z- Zühd*'ünü okuyordum. Hadis-i şeriflerden ve çok kıymetli sağlam bilgilerden derlenmiş çok güzel bir eser, kaynak eser. Biz de onu neşretmişiz, okuyucularımıza kazandırmışız, el-hamdü lillâh dergilerimizde hediye olarak.

Hazret-i Ali Efendimiz'in evine varmış. Gitmiş Peygamber Efendimiz. Kendi kızının beyi, kendisinin damadı ve yeğeni... Bir bakıma da evladı gibi, babasının yanından alıp da evinde büyüttü. Hazret-i Ali Efendimiz'in evine gitmiş. Çok güzel, tamam... Gitmiş ama orada bir örtü görmüş, o örtüyü görünce geriye dönmüş.

Hazret-i Ali Efendimiz de, Rasûlullah Efendimiz geliyor diye sevinirken, onun böyle geriye döndüğünü görünce, hemen telaşlanmış. Peşinden koşmuş Peygamber SAS Efendimiz'in. Niye geriye döndüğünü sormuş.

Peygamber Efendimiz'de diyor ki... Bakın bir basit örtü örtülmüş evinde duvara veya cama neyse... Kitap yazıyor ki, satılsa 4 dirhem eder. Tabii, dirhem ne kadar, dört dirhem ne kadar bir para... Onu bir başka hadiseden anlayalım:

Abdullah ibn-i Ömer RA hastalanmış da o da çok iyi bir insan olduğu için, hani hastanın canı bazı şeyler çeker:

“—Ah şu olsa da yesem!” filan der.

Abdullah ibn-i Ömer, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah hasta. Ona bir salkım üzüm almışlar çarşıdan, hastaya hediye getirmişler, bir dirheme. Demek ki, bir dirhem böyle bir şey... Kıymetli olduğunu düşünelim üzümün, orası için kolay bulunmayan bir şey olduğunu düşünelim. Bir salkımı bir dirhem oluyor.

Dört dirhem ne edecek?.. Dört perde; artık anlayın, dört salkım üzüm, iki kilo üzüm diyelim. Hadi dört kilo üzüm diyelim. Dört kilo üzüm fiyatına bir örtü... Efendimiz onu görünce geri dönmüş de Hazret-i Ali Efendimiz de arkasından koşup gidince, demiş ki:

“—Bunu buraya asacağınıza, satsaydınız da fakirlere tasadduk etseydiniz.”

Bakın Peygamber SAS Efendimiz'in toplumdaki insanlara merhametine bakın! Nasıl onların ihtiyacını karşılamak hususunda herkesi nasıl teşvik ediyor. Yâni, burada perde önümde boş yere veya süs olarak duracağına, örtme gibi fonksiyonu da olsa bile, burada duracağına götür pazarda sat! Bundan elde ettiğin dört dirhemi fukaraya tasadduk et, sadaka ver, hayır yap!.. Çünkü aç insanlar var, açık insanlar var.

Şimdi ben bu mantığı düşünüyorum. Rasûlüllah Efendimiz'in Hz. Ali Efendimiz'le macerası. Rasûlüllah Efendimiz'i hepimiz seviyoruz, canımızdan çok seviyoruz. Hz. Ali Efendimiz'i de hepimiz seviyoruz. Şimdi bunlardan bir güzel hayat sahnesi, hatıra... Yâni, olursa fakirlere ver diyor.

Şimdi Yirminci Yüzyıl'da, bizim muhtaç müslüman kardeşimiz yok mu?.. Somali'de, Afrika'da, Sudan'da, Mali'de, Moritanya'da böyle açlıktan derisi kemiğine yapışmış, nefesi kokan, hastalıktan inleyen, aç, susuz; Hindistan'da, Bangladeş'te, Çeçenistan'da, Bosna'da, Hersek'te...

O zavallılar, hani bir kadıncağız nesi varsa eline almış; derlemiş, toplamış onları çarşı pazarda satacak. Tam giderken resmini çekmişler. İvrizivir, yani nesi varsa toplamış. Kabı karıştıracak satacak. Yani müslümanların ihtiyacı yok mu? Çok!..

Bu ihtiyaçlara rağmen keyifle, zevkle, safayla, mülkle, refah içinde yüzen öteki müslümanlar... Nasıl bir müslümanlık bu?.. İşte bu asr-ı saadet müslümanlığına uymayan bir müslümanlık.

Onun için, ben müslümanlık iki çeşit diyorum. Bir birine de benziyor kafiyeli gibi: Bir; zamane müslümanlığı var. Yâni zamane müslümanlarının akıllarına, keyiflerine, alışkanlıklarına dayalı, müslümanlık sandıkları bir yaşam tarzı var.

“—Ben müslümanım el-hamdü lillâh!..”

Sen müslümansın el-hamdü lillâh ama, yaşayışın müslümanca mı?.. Aklın müslümanca mı çalışıyor, günün müslümanca mı geçiyor, ticaretin müslümanca mı?..

Müslümanım diyor, ahdine sadık değil... Müslümanım diyor, çalıştırdığı işçinin parasını vermiyor, üstüne yatıyor...

Müslümanım diyor, adaletle hükmetmiyor... O halde müslüman değil. Davranışı müslüman değil, İslâmî değil...

Bir zamane müslümanlığı var, bir de sahabe müslümanlığı var. Bak sahabe de zaman zaman, böyle bir örtü asınca, Rasûlüllah Efendimiz onu da düzeltmiş.

b.Kur'an-ı Kerim'in Silinmesi

Şimdi bir hadis-i şerifi okumak istiyorum size, yine aynı bugüzel *Kitâbü'z-Zühd* eserinden hadis-i şerif:¹

¹ Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.1, s.277, no:804; Ebû Kılâbe RA'dan.

عَنْ أَبِي قِلَابَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ وَذَكَرَ شَيْئًا فَقَالَ ذَلِكَ أَوْ أَنْ يُنْسَخَ الْقُرْآنُ
 فَقَالَ رَجُلٌ كَالْأَعْرَابِيِّ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يُنْسَخُ
 الْقُرْآنُ أَوْ كَيْفَ يُنْسَخُ الْقُرْآنُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُحَكُّ وَيَذْهَبُ بِأَصْحَابِهِ
 وَيَبْقَى رِجَالٌ كَأَنَّهُمْ النَّعَامُ فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى
 فَمَدَّهَا يَشِيرُ بِهِمَا فَقَالَ النَّاسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْلَا
 نَتَعَلَّمُهُ وَنُعَلِّمُهُ أَبْنَاءَنَا وَنِسَاءَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ قَرَأْتَ الْيَهُودَ وَ
 النَّصَارَى قَدْ قَرَأْتَ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى

KZ. 804 (*An ebî kılâbeh, kâle rasûlü'llâh*
 SAS) Ebû Kılâbe RA rivayet etmiş. Peygamber
 SAS Efendimiz bir şeyler anlatmış etrafındaki
 ashabına. (*Ve zekera şey'en*) Yâni, “Bir şey
 anlattı.” diyor, neler anlattığını söylemiyor.
 “Onları anlattıktan sonra, bir takım olayları
 anlattıktan sonra, (*fekâle*) buyurdu ki:” diyor.

(*Zâlike evânü yünsehu'l-kur'ân*) “İşte bu olay-
 lar Kur'an-ı Kerîm'in silineceği, yok olacağı,
 Allah tarafından yok edileceği zamanların baş-
 langıcıdır.” demiş, anlattığı olayları anlatınca.

Belki kıyametle ilgili, ahir zamanla ilgili olaylar anlattı da, “İşte bunlar Kur’an-ı Kerîm’in silineceği, yok olunacağı, kaldırılacağı zamandır.” buyurmuş.

(*Fekâle racülün kel’a’râbî*) Yani bir adam da kalkmış, meraklanmış, sormuş. “Galiba bir a’rabî, yâni çölden gelme bir bedevîydi.” diyor. “A’rabî gibi olan bir insan kalktı, sordu:” diyor.

(*Yâ rasûla’llâh, mâ yünsehu’l-kur’ân*) “Kur’an-ı Kerîm silinecek, kaldırılacak, yok olacak ne demek?..” diye merak etmiş, sormuş. Yâni, “Kur’an-ı Kerîm indiriliyor, hafızlar ezberliyor, kitaplara yazılmış, mushaflara kaydedilmiş. Herkesin evinde kaç çeşidi var, kaç çeşit baskısı var. Eskiden de herkes Kur’an-ı Kerîm’i edinmeye çalışmış, herkesin evinde vardı Kur’an-ı Kerîm. Ne demek yâni bu Kur’an-ı Kerîm’in silinmesi, yok olması?..” (*Ev keyfe yünsehu’l-kur’ân*) Veyahut şöyle sormuş: “Kur’an nasıl silinecek, ne demek yani bu?.. Nasıl silinecek yâ Rasûlallah?” diye sormuş.

(*Kâle rasûlü’llâh SAS: Veyhake yezhebü bi-ashâbihî*) “Yazıklar olsun sana, anlayamadın mı, kafanı çalıştırıp bunu sezemedin di?.. Yazık sana!.. Bu Kur’an-ı Kerim ehliyle beraber kalkıp gidecek. İşte o zaman silinecek.” diye buyurmuş. Kur’an’ı bilen insanlar var, yaşayan insanlar var, hayatında uygulayan insanlar var. Onlar gidince Kur’an silinmiş oluyor.

(*Ve yebkà ricâlün*) “O Kur’an’ı yaşayan mübarek insanlar, müslüman insanlar gittikten sonra kimler kalacak?.. Bir takım insanlar kalacak; (*keennehümü’n-niàm.*) sanki onlar hayvanlarmış gibi... Sanki davarlar gibi insanlar kalacak.” diyor. (*Fedarabe rasûlü’llah SAS ihdâ yedeyhi ale’l-uhrâ femeddehâ yüşîru bihimâ*) [Sonra, Rasûlüllah SAS ellerini birbirine vurdu ve işaret ederek uzattı, böylece anlatmaya çalıştı.]

(*Fekàle’n-nâs: Yâ rasûla’llah, evelâ neteallemühû ve nüallimühû ebnâenâ ve nisâenâ*) [Oradaki insanlar: “Yâ Rasûlallah, biz Kur’an-ı Kerîm’i kendimiz öğrenmiyor muyuz, çocuklarımıza ve kadınlarımıza öğretmiyor muyuz?” dediler.

(*Fekàle rasûlü’llah SAS: Kad kara’tel-yehûde ve’n-nasârâ, kad kara’tel-yehûde ve’n-nasârâ.*) Rasûlüllah SAS buyurdu ki: “Yahudiler ve hristiyanlar da okudu... Elbette yahudiler ve hristiyanlar da okudu...” Yâni, “Yahudiler de Tevrat’ı okurlardı, hristiyanlar da İncil’i okurlardı ama, Allah’ın sevmediği duruma düştüler.” diyor Peygamber Efendimiz.]

c. Kur’an-ı Kerim’in Tesiri

Hasan-ı Basrî Hazretleri buyuruyor:² Muhakkak ki bu Kur’an’ı, onu gerçek şekilde mânâlandırmaya ilimleri olmayan köleler ve çocuklar okudular ve emirlerin gerçek mânâsını araştırmadılar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

---

² *Kitâbü’z-Zühdü ve’r-Rakâik*, No: 793.

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ

(ص: ٢١)

(*Kitâbün enzelnâhü ileyke mübârekün li-yeddebberû âyâtihi*) “Sana indirdiğimiz kitap mübarektir; ayetlerin önünü, arkasını düşünsünler diyedir.” (Sad, 38/29) buyurmuştur. Vallâhi ona tâbî olanlar ayetlerin önünü arkasını, ona gereken bir ilimle düşünmemişlerdir.

Ve yine vallâhi bu önünü arkasını düşünmek; ne onun harf harf ezberlenmesi, ne de onun emir ve yasaklardaki hududunun bildirilmesi ile değildir. O kadar ki, onlardan birisi: ‘Bütün Kur’an’ı okudum da, onun bir harfini bile düşürmedim, yâni bir harfinde bile hata etmedim.’ der. Bir harfini bile düşürmedim diyorlar ama, Kur’an’ın tamamını düşürmüşlerdir. Çünkü, Kur’an onların ne amelinde, ne de ahlâkında görülür. Yani, amelinde de yok, ahlâkında da yok!” diyor.

“Onlardan bazıları der ki:

‘—Ben bir nefeste bir sûre okurum!’

Vallâhi onlar ne kurrâdır, ne alimdir, ne hakîmdir, ne de Allah’tan korkan kimsedir!” diyor. Yemin ederek söylüyor Hasan-ı Basrî Hazretleri.

Şimdi buradan çok net olarak anlıyoruz ki, Kur’an-ı Kerîm’i okuyacağız, tamam ama, bu sadece bilgi öğrenmek olur. Yâni, Kur’an’ı açan herkes okuyabilir. Gayrimüslim bile açar okur. “Ne yazıyormuş bakalım şu müslümanların kitabı?” der, okur.

Bizde tesiri ne olacak? Gayrimüslimin Kur'an okuyuşundan bizim farkımız ne olacak?.. Bizim amelimize, fiilimize, icraatımıza Kur'an-ı Kerîm tesir edecek... Kur'an-ı Kerîm'e göre icraat yapacağız. Hayatımızı Kur'an-ı Kerîm'e göre yaşayacağız. Bir de ahlâkımıza tesir edecek, ahlâkımız Kur'an-ı Kerîm ahlâkı olacak... Kur'an-ı Kerîm'in anlattığı ahlâk olacak, İslâmî ahlâk olacak... O bakımdan, onlar olmadığı zaman yeterli olmuyor.

Birçok kimse çıkıyor... Şimdi burada Edremit'ten kardeşlerimiz geldiler. Zeki, çalışkan kardeşler, eli kalem tutan kardeşler; gazetelere yazı yazıyorlar, televizyonlara konuşmalar yapıyorlar. Müslümanların kendilerine itirazlarını anlattılar geçen akşam da... Nelere itiraz ediyor, kendisini müslümanım sanan insanlar?.. İslâm'ın hiç bir şeyini bilmiyor. Şimdi meselâ:

“—Ölülere buradan biz, öldükten sonra bir şey yapsak, ne faydası olacak?” demişler.

Yâhu, bu adamlar hiç sahih hadisleri okumadılar mı?

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٌ
جَارِيَةٌ وَعِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ وَوَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ

(م. د. ت. عن أبي هريرة)

(*İzâ mâte'l-insânü'nkataa amelühû, illâ min selâsin*) “Bir insan öldüğü zaman amel defteri kapanır, işi biter, kapatılır, melekler artık yazmaz ama, üç kişi müstesna...” diyor bir

hadis-i şerîfte Peygamber Efendimiz. (*Sadakatün câriyetün*) “Faydası devam eden hayır, sadaka-i câriye bırakanların sevabı kesilmez. (*Ve ilmün yüntefeu bihî*) İşte arkalarından faydalı ilim bırakanlar. (*Ve veledün sâlihun yed’û lehû*) Arkasından dua edecek hayırlı evlat bırakanlar... Onlar kabirde olduğu halde sevap yazılır, durur.”³ diye bildirilmiyor mu?..

İşte bir sahih hadis-i şerif. Şimdi müslümanım dediği halde, “Radikal müslümanım!” diyor, “Mantıklı müslümanım!” diyor ama, işte Kur’an-ı Kerim’i bilmeyince, hadis-i şerifleri bilmeyince, hayatına kendi kafasına göre İslâm’ı yorumlamaya kalkınca, o zaman çok büyük yanlışlıklar oluyor, din namına ortaya çok hatalı şeyler çıkıyor.

İşte bu bakımdan aziz ve sevgili kardeşlerim, Akra dinleyicileri, biz ne yapmalıyız?.. Allah’ın rızasını kazanmak isteyen, Allah’ın sevgisini kazanmak isteyen insanlarız. İstiyoruz ki,

---

³ Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.405, no:3084; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.76, no:2494; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.243, no:1297; Neseî, *Sünen*, c.XI, s.424, no:3541; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.372, no:8831; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.286, no:3016; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.343, no:6457; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.109, no:6478; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.247, no:3447; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.I, s.126; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.122, no:2494; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.495, no:5824; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.283, no:1109; Taberânî, *Dua*, c.I, s.375, no:1250-1253; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.113; İbn-i Hibbân, *es-Sıkât*, c.I, s.9; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.952, no:43655; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.99, no:277;

Câmiü’l-Ehâdîs, c.IV, s.66, no:2783.

Allah'a çok güzel kulluk yapalım... Hepimizin can u gönülden, yana yakıla aradığı, istediği peşinde koştuğu ideal bu... İyi müslüman olmak, Allah'ın sevdiği bir kul olmak, çok iyi bir insan olmak istiyoruz. Tamam, bunu istiyorsak, o zaman kendi aklımıza göre İslâm'ı yorumlamaktan vaz geçelim!..

Kur'an-ı Kerîm ne diyor, onu iyi anlamaya çalışalım!.. Peygamber Efendimiz İslâm'ı nasıl yorumlamış ve yaşamış, onun yaşam tarzı nasıl; onu anlamağa çalışalım!.. Onu anladıktan sonra, onu iki şeye geçireceğiz. Bir; amellerimize yâni icraatımıza... Hareketlerimiz, yaptığımız işler, güçler, hepsi ona uygun olacak. Kur'an'a uygun olacak ve bir de ahlâkımıza intikal edecek. Ahlâkımız Kur'an ahlâkı olacak, Kur'an-ı Kerîm'de tarif edilen ahlâk olacak.

Hazret-i Aîşe Validemiz'e de biliyorsunuz, sormuşlar;

“—Rasûlüllah'ın ahlâkı nasıldı?” diye.

O da buyurmuş ki soran kimseye;

“—Sen Kur'an-ı Kerîm okumadın mı hiç mübarek, okumaz mısın?..”

Okur tabii.

كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ

(م. حم. طس. هب. عن عائشة)

RE. 543/6 (*Kâne hulükuhü'l-kur'ân*)⁴ “Rasûlüllah’ın ahlâkı Kur’an-ı Kerim’di.” buyurmuş.

Demek ki, Kur’an-ı Kerîm’i öyle tecvitli okumak güzel, ezberlemek güzel, hatim indirmek güzel ama, Kur’an-ı Kerîm’i biz öyle okumayacağız... Nasıl okuyacağız?.. İcraatımıza intikal ettirecek dikkatle okuyacağız. Ahlâkımızı ona göre ayarlayacağız.

Ahlâkımızı Kur’an ahlâkı haline getireceğiz. Öyle olmadıktan sonra, olmuyor.

Yemin ediyor Hasan-ı Basrî Hazretleri:

“—Vallâhi, onlar ne kurrâdır —*kurra*, kuvvetli hafız demek— ne alimdir, ne hakimdir; ne de Allah’tan korkan takvâ ehli insanlardır.” diyor.

Hepimiz katılırız. Siz de katılırsınız onun o yeminine... Yâni insanın sözünün tatlı, yağlı, ballı olması yetmiyor.

---

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.163, no:25341; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.115, no:308; Taberânî, *Mu’cemü'l-Evsat*, c.I, s.30, no:72; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.154, no:1428; Hz. Aîşe RA’dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.I, s.512, no:746; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I,s.426, no:1342; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.410, no:1475; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.171, no:1127; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VI, s.292, no:2551; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.II, s.499, no:4413; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.168, no:425;

İbn-i Sa’d, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.364; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*; c.III, s.382; Hz. Aîşe RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.255, no:18378 ve s.380, no:18718.

Sonunda insanın haline bakıyorlar, hareketine bakıyorlar:

“–Haram yiyor mu?..”

“–Yiyor.”

“–Hak yiyor mu?..”

“–Yiyor.”

“–Haksızlık yapıyor mu?”

“–Yapıyor.”

“–Ahlâkı kötü mü?..”

“–Kötü...”

O zaman kıymeti yok! Sözüne hiç kimse itibar etmiyor. O sözü de, o bilgiler de ona vebal oluyor.

Allah-u Teâlâ cümlemizi Kur’an-ı Kerîm’i iyi öğrenen, Kur’an-ı Kerîm’in gerçek ehli olan kimselerden eylesin... Kur’an-ı Kerîm böyle, Efendimiz’in iki eliyle işaret ettiği gibi kalkıp gidecek! Nasıl gidecek?.. Ehli olan insanlar kalmayacak, öyle gidecek.

“–Biz Kur’an-ı Kerîm’i kendimiz okuyoruz, öğreniyoruz, çoluk- çocuklarımıza öğretiyoruz, yâ Rasûlallah!..”

“–Yahudiler de Tevrat’ı okurlardı; Nasrânîler de, hristiyanlar da İncil’i okurlardı ama, işte Allah’ın sevmediği duruma düştüler.” diyor Peygamber Efendimiz.

Onlar da okurlardı ama, yetmez. Okumak yetmez! Aman o eski ümmetlerin, Allah tarafından tenkit edilen, Kur’an-ı Kerîm’de hatalı olduğu gösterilen durumuna biz düşmeyelim!.. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi sevdiği kul eylesin...

Sevdiği ümmet eylemiş, sevdiği peygamberine ümmet eylemiş, hak inanca, tevhid inancına sahip eylemiş. Ama burada biz, biraz daha gayret gösterip, icraatımızı ve ahlâkımızı çok güzelleştirerek, sevdiği kul olmaya ulaşalım! Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize yardım eylesin! Tevfîkini refîk eylesin... Önemli bir husus...

d. Çocukların Eğitimi

Şimdi geçen hafta eğitimle ilgili konuşma yaptım, hatırladığım kadarıyla... Çocuklarımızı eğitmek istiyoruz. Okullara verdik, kolejlere verdik vs. ama en mühim eğitim işte bu... En mühim eğitim Kur'an-ı Kerim'i anlamak ve icraatımıza intikal ettirmek, ahlâkımızı da Kur'an-ı Kerîm ahlâkı haline getirmek.

Bu çocukken başlayacak. Yâni, tahsil çağında başlayacak. Çocuk bunu öğrenmezse, kravat takmış, forma giymiş, kolej elbiseleri, yakışıklı, güzel çantalar vs. hiç kıymeti yok!.. Asıl önemli olan Allah'ın rızasını kazanmak, Rasûlüllah'ın istediği tarzda müslüman olmak... Çocuklarımızı böyle yetiştirmeye dikkat edelim!..

“—Şimdi okul başladı, çocukların dersleri var!..”

Olsun. Çocuklar derslerini bitirdikten sonra, birçok zaman kalıyor. Hem her günün içinde birçok zaman kalıyor, hem de haftanın içinde iki gün tatil kalıyor. Biliyorsunuz Avrupa'da, Amerika'da din teşkilatlarının, kiliselerin pazar okulları var. Pazar okulları; yâni pazar günü çocuk oraya geliyor, orada dinini öğreniyor.

Bizim Adapazarı'ndaki kardeşlerimiz –Allah razı olsun– yazın kamp yapmışlar, çocuklara eğitim, öğretim, spor, her şeyi yaptırmışlar, çok güzel... Ama bir şey daha çok hoşuma gidiyor, o yazın kamp yaptıkları çocuklarla ilgilerini kesmemişler. Kışın da onları, haftada bir yine çağırıyorlarmış; müesseselerinde yine onlarla eğitim ve muhabbet devam ediyormuş. Yani bu tahsil ile o tahsil beraber gidiyor.

Aslında dînî tahsil çok daha önemli. Ahlâki formasyon, insanın davranışlarının müslüman olması, kalbinin müslüman olması, nefsinin ıslah olması en mühim şey... Bizim yolumuz da o zâten: Nefsi ıslah edip ahlâkı güzelleştirme, Allah'ın sevdiği kul olma, ma'rifetullah'a erme yolu...

Allah-u Teâlâ Hazretleri şu mübarek cuma günü hürmetine, bizi bu tatlı tatlı konuştuğumuz, candan, yana-yakıla, kıvrana kıvrana istediğimiz güzel hedeflere ulaştırırsın... Ma'rifetullah'a erdirsin... Nefsini ıslah etmiş kul eylesin... Kur'an'ı tam anlayıp, tam uygulayan kullardan eylesin... Çocuklarımızı da öyle güzel yetiştirmeyi nasib eylesin... Onların güzel günlerini görmeyi nasib eylesin... Başarılarını görmeyi nasib eylesin...

Allah evlatlarımızı hem dînen, hem de dünyevî bakımdan; hem Allah'ın sevdiği kul olarak, hem de dünya hayatında dosta düşmana karşı güzel işler yapacak, başarılı bir genç olarak yetiştirmeyi nasib eylesin... Biz vefat etsek, ahirete göçsek bile, onlar böyle hayırlı işler

yaparak bizim kabrimizi nurlandırıyorlar... Yaptıkları güzel şeylerle kabirde nurumuzu, sürûrumuzu arttırıyorlar... İbadet, taat ve hayrat u hasenat ile mutluluğumuzu arttırıyorlar...

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi evlatlarımızla, sevdiklerimizle hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin!..

Sevgili Akra dinleyicileri, cumanız mübarek olsun!.. Yine her zaman sözümüzü bitirirken hatırlatıyoruz: Bakın cuma namazına az kaldı, eğer cuma abdesti almadıysanız, tepeden tırnağa bir cuma guslü alın, çok sevap...

On günlük günahı affoluyor insanın... Güzel kokular sürünün, en temiz elbiselerinizi giyin, cuma namazına erkenden gidin! Hatibi hiç ses çıkarmadan dinleyin!.. Vaizi de daha önceden dinlersiniz, hutbede de hatibi dinlersiniz. Namazınızı güzelce kılın! Namazı güzelce kıldıktan sonra da biliyorsunuz:

فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ
وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

(الجمعة: ١٠)

(*Fe'nteşirû fi'l-ardı ve'bteğû min fadli'llâh.*)
[Artık yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan isteyin!] diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. (*Ve'z-küru'llâhe kesiran lealleküm tüflihün*) "Allah'ı çok zikredin ki felâh bulasınız!" (Cuma, 60/10 diyor.

Yine tasavvuf, yine dervişlik... Evet siz de Allah'ı çok zikredin, hiç unutmayın ki felâh bulasınız.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15. 09. 1995 - Çanakkale

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

